

študentski list

Ljubljana, 22. marca 1967
Letnik XVII Številka 16

tribuna

ali je profesorjem kaj do študentov?

Umestnost glose oz. provokativnega vprašanja sem si zastavil po razpravi o Tribuni na filozofski fakulteti. Kljub dobri obveščenosti in želji, da se razprave udeležijo tudi profesorji, je bilo prizadevanje fakultetnega odbora na FF zama. Profesorjev ni bilo. Podobno, z izjemo VSPV, pa je bilo na ostalih fakultetah. Gre tedaj zato, da si vprašanje zastavimo s širšega zornega kota. Tako vprašanje pa vključuje prisotnost aktivnega odnosa profesor — študent v celovitem pedagoškem procesu. In prav tu je bistvo nesporazuma. Vsaj praksa kaže, da si pod celovitim pedagoškim procesom zamišljamo različne stvari. Kakšna praksa? Praksa razmerja profesor — študent, ki je vse prej kot dialektična, saj se izčrpuje v mehanični prisotnosti zgolj predavanja in izpita. Ta dva elementa ne moreta biti zadostna celoviti in tvorini zasnovi pedagoškega procesa, kajti med njima in izven njiju ni v univerzitetni praksi in izven nje skoraj ničesar. Pisanje in razmišljanje o zunanjih in širših družbenih vzrokih, ki so pripeljali do takega stanja, je bilo precej, medtem ko je zatajilo samokritično iskanje lastnih napak, neuspehov in slabosti. Intenzifikacija študija na univerzi, če smo resnično za načela družbene reforme, bo morala slej kot prej sprožiti konflikt in revolucijo v odnosu študent — profesor ali abstraktnije in še bolj celovito revolucijo subjekta in objekta. Revolucioniranje kot razkrivanje resničnega položaja na univerzi lahko samo obogati naše spoznavanje šibkosti pedagoškega

procesa, ki se često pokriva z lažno znanstveno avreolo. Ni namen tega zapisa obsoditi vso pedagoško prakso, saj je dovolj znano in jasno, kateri pedagoški nosilci so presegli obsege tega kritičnega zapisa. Omenili smo, da se često pedagoški proces izpričuje zgolj skozi predavanje in izpit. In to je za mnoge najmanj, kar so storili in največ, kar so lahko storili. Neredko slišimo med študenti: »Deset do dvajset let predava, objavil pa ni doslej ničesar, niti skript ni izdal«. Taka tragika ima seveda svoj zunanji videz in obliko, medtem ko se v njej skriva institucionalizirana struktura neznanja in pogosto element znanstvene otopelosti.

Taki otopelosti je vedno lastna neprizadevnost, zanemarjanje dela s študenti, še posebej z aktivnimi, in večja angažiranost zunaj univerze kot pa na univerzi ...

Seveda bo treba samokritično spregovoriti o študentih. Tokrat je bil namen zapisa drugačen: sprožiti kritično osveščanje in tvornejšo konfliktnost na eni strani. Sprožanje tako študentskega kot pedagoškega hkrati, in ne na liniji front, bo šele uspešen začetek tistega procesa, ki bi ga lahko imenovali ustvarjalno sodelovanje. Zapis ni tedaj nič drugega kot poziv za dialog. Dialog zato, ker preprosto sodelovanja ni ali pa ga je bore malo. Vrsta je na profesorjih.

R. R.

Foto Joco Žnidaršič

»DEMOKRATIČNA DISTRIBUCIJA KADROV?«

Pričujočo ost je moč razumeti tudi kot vprašanje predsednika volilne komisije pri GO SZDL. Najbrž gre za nesporazum. Kajti, če to ni, če so volitve, pred katerimi stojimo, resnično SAMO »demokratična distribucija kadrov«, se avtorju mogočnega vprašanja vsiljuje potrebnost še nekaterih pojasnil: Kdo je distributer? Kaj so v tem primeru volitve? Koga in po katerih kriterijih se distributira? Ali, mora poslanec, ki je distributer, tudi koga predstavljati? ...

P. B.

POZORI! IŠČEMO...

Cenjeni bralci (lahko tudi bravei, če vam ugaja) Tribune (všeti vsi tisti, ki Tribune prebirajo kot informator iz študentskega življenja, kot uspešno čtivo; tisti, ki ste se sami ali pa so vas naročili na Tribune, ki jo uporabljate kot ovojni papir ali pa celo namesto toaletnega)! Obveščamo vas, da se je na dan žena (praznik; če ne gre za ugrabitev, ne igra večje vloge) izgubil moški, o katerem nam je uspelo dobiti naslednje podatke.

Višina: 178, lasje: osiveli (kaže, da je to posledica strahu pred rotacijo), obraz: podolgovat (prav tako fenomen, ki se pojavlja, če koga pitamo z lažnimi obljubami), usta: prevelika (z ozirom na dohodke), nos: grški (carinska deklaracija za poslednji artikel verjetno izgubljena), ostalo: bp.

Ostale mere: pas (ker ima pred-sodek, bomo to mero diskretno zamolčali), prsi: 102 (neverjetno prikladne kot obešalnik za odlaganje), meča: (zaradi nekonkurenčnosti lahko ta podatek izpustimo). Če ponovimo: 178, pred-sodek, 102 — ni po JUS.

Na dan izginotja je bil oblečen v konfekcijski suknjič, hlače in čevlje, katerih barve ni mogoče identificirati. Sliši na ime Lenart (neverjetno, kako redka postajajo lepa slovenska imena kot Lenart, Izidor, Gregor, Benedikt, Urban, Urh... pardon, malo smo zašli). Spoznali ga boste tudi po tem, da se venomer trka na prsi, po čemer sklepamo, da je borec iz leta 1960 ali pa še leto kasneje. Možno je tudi, da s tem deklarira članstvo v KP (mlajši val, ker se starejši trka običajno po čelu). Njegova hrbtenica je prav tako tipično slovenska in se v gornjem delu upogiba v poklon v smeri Zahod. Je sila alergičen na devize, kar lahko uporabite v najslabšem primeru na isti način kot sol pri kozah ali kravah. Ob primerni tovrstni devizni stimulaciji vam bo jedel ne samo iz roke, ampak še kaj več. Prav tako bo verjetno, da ni nikoli protestiral in so mu termini oziroma nikačnice kot: ne, nikoli in izrazi kot: ne soglašam, nasprotujem,

Pacient b.p.

MAJHNE SO TE STVARI

Bolan si. Prideš v študentsko ambulanto na Ilirski 2. Ura je dvajset minut čez enajst. V čakalnici sta kolegica in kolega. Potem pride še ena pacientka. Po desetih minutah se naveličaš čakanja in vprašaš kolegico, ki je prva, ali je v ordinaciji sploh kakšen pacient. Kolegica ti odvrne, da ga ni. Predržeš si odpreti vrata ordinacije, kljub temu, da na njih piše NE VSTOPAJ BREZ POZIVA. Stiri gospe se mirno pogovarjajo. Rečeš jim: »Oprostite, mi čakamo.« Neka gospa ti odgovori: »Saj vemo.« Ko zapiraš vrata, te spremlja rahlo ogorčen glas: »...kako so nesramni!« Sedeš in si misliš svoje... Čez pet minut začnejo gospe ordinirati.

Pacient b.p.

TRIBUNA UREJAJO:

FRANCE ANZEL (TEHNIČNI UREDNIK), VALENTIN KALAN, MARKO POGACNIK, TONE PACNIK, RUDI RIZMAN (ODGOVORNI UREDNIK), HERMAN VOGEL

TRIBUNA — IZDAJA UO ZSJ — UREDNIŠTVO IN UPRAVA TRG REVOLUCIJE 1/II — TELEFON 21-280 — TEKOCI RACUN 501-8-78/1 — LETNA NAROČNINA ZA ŠTUDENTE DESET NDIN, ZA OSTALE PETNAJST NDIN — POSAMEZEN IZVOD 50 PAR — ROKOPISOV IN FOTOGRAFIJ NE VRACAMO — TISK CP DELO, LJUBLJANA, TOMSIČEVA 1, TELEFON 23-522 — POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

sem za nekaj popolnoma drugega, docela tuji. Njegov besedni repertoar obsega (kdo bi mislil) veliko debatnega materiala ali diskusijskega medija kot: da, da da, kajpada, seveda, naravno, kako vendar ne, zadnji časa da itd. Ima silno razvit občutek za družbeni položaj. Če ste slučajno po položaju višji od njega, ga boste spoznali po tem, da vas bo pozdravil že na razdalji 50 metrov preden vas sreča in tudi potem, ko boste že mimo. V obratnem primeru vas bo tituliral celo z živaljo (vi osel, konj), pri tem pa bo posebej poudaril, da mu je žal, ker mora žaliti živali. Če si ga dodobra ogledate, boste opazili, da malce škili. To bo posledica čakanja na pripomoček, ki mu pravimo očala in za katerega je kompetentno t. im. socialno. Njegov jezik ni več neomadeževano slovenski, ker uporablja mnogo nerazumljivih tujk, ki jih je pobral iz referatov, in druge srbohrvatizme.

Upamo, da vam bodo ti podatki zadostovali in da boste v množici podobnih ljudi opazili pogrešanega. Če bi vam to uspelo, vas prosimo, da to nemudoma sporočite na naš naslov. Honorar dobite prav tam.

F. Hedl

VELIKA NOČ NA MEDICINI (?)

Neki profesor z določene ljubljanske visoke šole (medicinska fakulteta) je izpitni rok za svoj predmet določil za dan po Veliki noči (27. marec). Razglas je že nekaj dni visel na oglasni deski. Potem pa ga je zamenjal drugi, iz katerega je bilo razvidno, da je izpitni rok postavljen za teden dni nazaj. Izpiti so torej bili 21. marca. Ta sprememba je baje posledica zasebne pobude enega (11) samega študenta. Samo domnevamo lahko, da ji je botroval praznik vstajenja Gospodovega. Če je ta domneva upravičena, smo mnenja, da velikonočne pobožnosti niso tako izčrpujoče, da jim ne bi mogel slediti izpit. Ali pa izpit profanira velikonočne praznike?

A. B.

STROGO ZAUPNO — SATIRA!

Bil je striktno nepristranski. Vedno se je držal sredine, dokler ga ni nekoč sredi ceste povozil tovornjak.

Če bi bilo res kaj moči v besedah (kot so nas učili), bi bila Jugoslavija v vsakem pogledu najmočnejša država na svetu.

Da bi dokazal, da nima masla na glavi, si jo je obril.

Neki državi na zahodu je uspelo v dvajsetih letih ustvariti gospodarski čudež. Mi smo v teh letih napravili čudež iz gospodarstva.

Tudi na področju humorja je že opaziti delne rezultate reforme. Narašča število političnih in gospodarskih vicev.

Vedno smo za dialog. Samo ne z vami.

Zaradi ateizma je izgubil službo. Pri znan ni niti direktorja.

F. Hedl

POPRAVEK

V 15. številki je bilo v prispevku P. Baloha »Predlog za strokovno sodelovanje« (str. 2) pomotoma zapisano ime Alojz Bajzel namesto Bajec Janez. Pravilno je torej BAJEC JANEZ.

SPOŠTOVANO UREDNIŠTVO

V ljubljanski izdaji mariborskega Večera 17.2. t.l. je bil priobčen intervju z našim kulturnim delavcem Milošem Mikelnom. V odgovoru na vprašanje, kaj bi vprašani napravil, če bi bil generalni direktor RTV po nedavnem Pismu televiziji, je med drugim izjavil, da plačuje ljubljanska RTV za srbohrvaški dnevnik velik znesek (»menda en milijon za vsak večer«). V Večeru z dne 8.3. pa odgovorni urednik TV programa Igor Gruđen pojasnjuje, da je podatek popolnoma netočen in da ljubljanski studio ne plačuje niti dinarja.

Vsi vemo, da je pri nas nacionalno vprašanje še vedno resen problem. Cutimo tudi »protijuzno« usmerjenost mnogih Slovencev, ki včasih presteže že v nacionalno nestrpnost (mimogrede povedano, iz zivanje nacionalne nestrpnosti je po člen 119 KZ kaznivo dejanje). Včasih zadostuje že najmanjši povod, da se preide na to področje (v Nedeljskem Dnevniku piše članek o preganjanju Bacchus bonbonov v Novem Sadu preide na slovenski denar, ki odteka v Novi Sad in tako demagoško ustvarja odpor do Novosadčanov). Se huje pa je, če ti kdo v svojem boju za slovenstvo postreže s povsem iz trge izvitimi podatki, kot tov. Mikelin v navedenem primeru. Ker dvomim, da je namenoma zavajal javnost, se je verjetno zmotil. Mislim pa, da intelektualci, čeprav satiriki, ne bi smeli brez preveritve javno ponavljati govoric, ki krožijo po ljubljanskih kavarnah in foyerjih. Zlasti pa, ker gre za tako delikatno zadevo, kjer se tak podatek lahko zelo koristno porabi za propagando raznih reakcionarjev in separatistov. Avtorja Inventure 65 opozarjam, da je satirika naloga kritizirati RESNICNE pojave.

Marko Hlešč

UREDNIŠTVU POLITIKE EKSPRES

Spoštovani tovariši,

Prosim Vas, da objavite tole moje pismo.

Iz »Tribune« v Ljubljani sem izvedel, da ste dne 22. januarja objavili o meni dvorezno namigovanje o tem, zakaj nisem nastopil na večer slovenske proze v knjižnici »Djordje Jovanović«. Po Vašem je bila družba iz Ljubljane premalo AKADEMSKA zame, izognil pa sem se ji z IZGOVOROM, da bi lahko bral na večeru samo v slovenščini.

Pri tem gre očitno za dve puščici — ena leti na moj akademski odnos do poklicnih tovarišev, druga na beograjsko publiko, ki naj bi po mojem ne razumela slovenščine.

Po vsem tem mi ne preostane drugega kot izjaviti, da ne bom nikoli in nikjer nastopil na prireditvi, če bo prireditelj razposlal vabila z mojim imenom, ne da bi se poprej z menoj tudi zares dogovoril. Ravno tako ne na prireditvi, za katero se do zadnjega ne bo vedelo, kakšna naj bo, ali bo treba brati ali ne, kdo bo še nastopil in podobno. Pridružujem si vso pravico — ne do kakšne AKADEM-SKE GESTE (po tem nisem znan) ali do NACIONALNIH PREDSDOKOV, ampak do popolne osebnosti glede tega, ali naj kot pisatelj nastopim na tej ali oni prireditvi — ne glede celo na to, ali so prireditelji zagrešili kakšno nerodnost ali ne.

In končno — lahko bi me bili javno povprašali, zakaj na večer nisem maral priti, namesto da neumestno namiguje. Ko veste — živim v Beogradu.

S tovariškimi pozdravi
Benjo Zupancič

— Zakaj se pa dere samo laško, nemško, angleško...?

— Vadi se. Slej ko prej bo moral kot sezonec na tuje!

DA BI IMELI KAJ BRATI

(Razprava o Tribuni na filozofski fakulteti)

Kljub dovolj veliki »reklamni« in še večjemu brundanju študentov zaradi »slabe Tribune« je bila udeležba pri razpravi o Tribuni na FF (dne 16. III. 1967) prenetljivo majhna. Samo okoli trideset ljudi skrbi, ker je njihov list »zašel«. Verjetno zaradi tega ta razprava ni bila posebno plodna in ni rodila skoraj nič točno določenih predlogov.

Po uvodu urednikov sodeč so ti hoteli, da študentje FF odgovorijo, zakaj so nezadovoljni, kaj je slabo, kaj je potrebno izboljšati in kaj je potrebno odpraviti. Odgovorni urednik Rudi Rizman je s svojimi besedami skuša dati smer pogovoru o splošnih stvareh okoli Tribune. Dejal je, da list obsoja tista večina študentov, ki pa ni nikoli pokazala hotenja, da bi pri njem sodelovala in ga poleg tega niti ne bere. Menil je, da Tribuna ne more biti samo prikaz študentskega življenja, ampak so lahko članki, ki jih prinaša, le soustvarjanje študentskega življenja. O obvezni naročnini je rekel, da ne sodi v nivo razprave, saj je eksistenca Tribune bilo mogoča zgolj na taj način in da je to odločba UO in ne uredništva.

Tudi Herman Vogel in Marko Pogačnik (kulturalna urednika) sta dejala, da objavljata po presoji in notranjem nagnjenju, vendar je pomembnejše gradivo, ki prihaja. To pa je paradoksalno: deloma prihaja ekstremistična literatura, deloma pa romantistična. Bolj sta naklonjena prve, ker tako lahko soustvarjata, pa tudi zato, ker dajejo tovrstni literaturi veliko manj prostora v ostalih slovenskih publikacijah. Tako lahko tudi aktivno ustvarjata, namesto da bi le poročala ali povzemala. Odklanjanja, na katera vedno znova naleti objavljane literature ali recenzij ter kritike, verjetno izvirajo iz splošne afinitete do sodobne poezije in slovstva na sploh. Vendar tudi taka literatura danes obstaja, zato je težnja celotne kulturne rubrike pomaknjena v to smer.

Tone Pačnik pa je skušal odgovoriti na pripombo, da notranje rubrike ne izražajo interesov študentov, ker bi morale biti bolj informativne. Sodi pa, da je potrebno objaviti tudi tisto, kar je v zvezi s širšo študentsko in drugo javnostjo. Ker pa je večina študentov tudi na drugih področjih pasivna, se skuša Tribuna sama »izvleči« iz tega, noče pa prikazovati lažnega stanja.

Prava diskusija se je začela šele z ostrim vprašanjem: »Ali uredništvo Tribune misli, da je ta list popolnoma v redu in da razen večje aktivnosti ni mogoče drugega zahtevati?« Odgovorni urednik je na to dejal, da uredništvo sicer zagovarja svojo linijo (kar je pravzaprav razumljivo), toda s tem se nikakor noče zapirati pred konstruktivno kritiko študentov.

Kulturni rubriki so očitali, češ da je ekstremna poezija večini študentov nerazumljiva, razlaga pa razumevanje le-te še bolj otežkočajo. Herman Vogel, urednik kulturne rubrike, je odgovoril, da pesem sama po sebi nima pomena, da bi jo kdo razlagal. Večina ljudi pa a priori odklanja sodobno slovstvo, in se potem zanj več ne zanima. Zato doslej ni bilo človeka, ki bi ga lahko približal bralcu. Ti namreč radi označijo za slabo vse, kar ni že vnaprej razloženo.

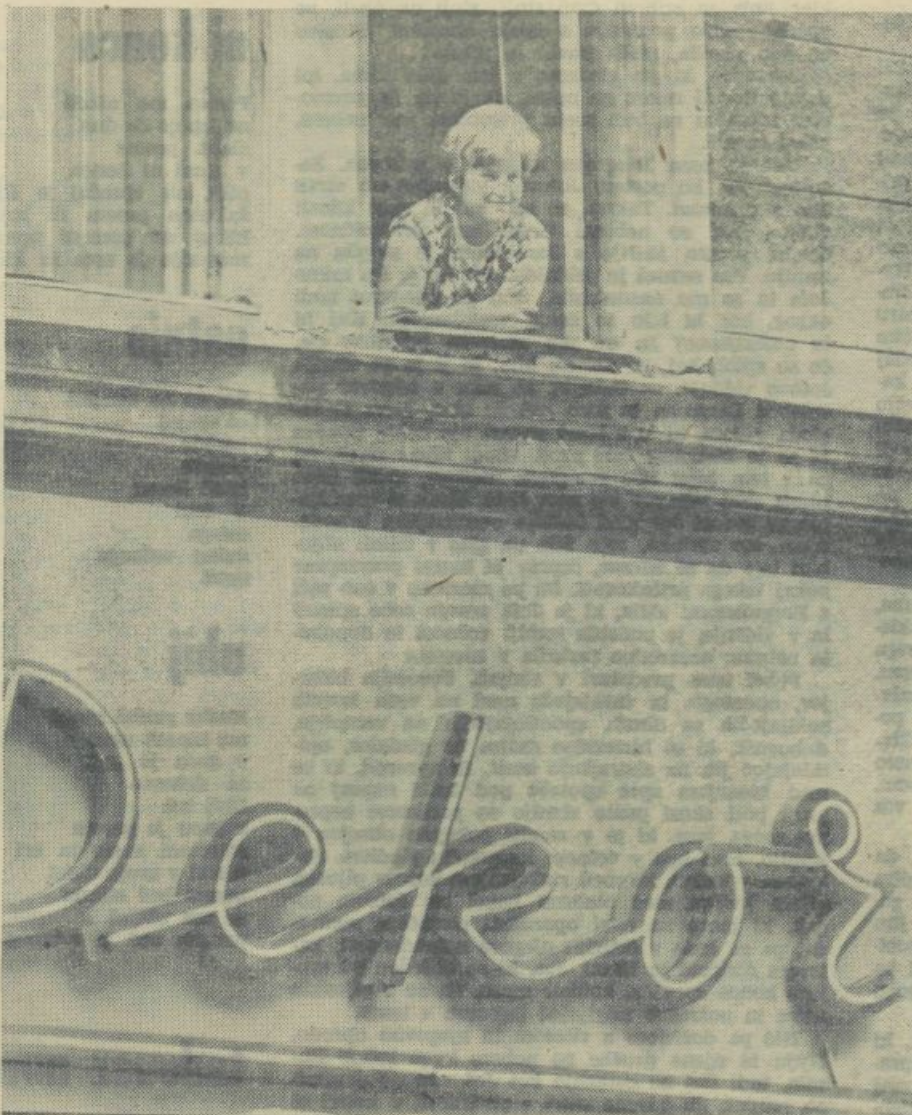
Nadaljnja diskusija je pokazala, da se študentje zares malo zanimajo za Tribuno. Toda to nezanimanje ni omejeno le na Tribuno, ampak je verjetno izraz na splošno zmanjšane zanimanja za kulturno in družbeno dogajanje. Vprašanje, kako naj bi to splošno nezanimanje premagali, je ostalo še vedno nerešeno.

Nekolikokrat se je med razpravo pojavil nazor, da bi Tribuna kot študentski časopis morala pisati o tem, kar študente zanima, to se pravi, da bi se morala prilagoditi njihovim interesom in nivoju. Verjetno izhaja iz tega predlog, da bi vsako številko uredila posamezna fakulteta — kar je bilo na koncu (tako kot na ekonomski fakulteti) odklonjeno, ker to ni rešitev problema.

Če je nivo Tribune res previsok, bi ga bilo najbrž dobro nekoliko prilagoditi večjemu številu bralcev. Zato je potrebno list vsebinsko nekoliko popestriti in izboljšati njegov zunanji videz ter opremo (razporeditev in razdelitev člankov, fotografij, risb ipd.)

Kot je bilo rečeno že na začetku — razprava o Tribuni na FF ni prinesla kakšnih posebno novih pomembnih rezultatov, toda kljub temu lahko pričakujemo, da z večjim sodelovanjem dosežemo boljši kontakt z bralci. Če samo to bo gotovo koristno.

-pkr-

FO ŠTUDENTOV MEDICINE O KONCEPTU TRIBUNE

V zvezi s sedanjimi razpravami o konceptu Tribune je fakultetni odbor študentov Medicinske fakultete izoblikoval svoje stališče glede tega vprašanja in ga sklenil objaviti v Tribuni kot svoj prispevek k naporom za izboljšanje kvalitete slovenskega študentskega lista.

1. Če zasledujemo koncept in vsebino Tribune skozi obdobje zadnjih petih let, opazimo velik napredek. Iz časopisa, ki se je izžirpaval v poročanju o vseh drobnih in nepomembnih dogodkih s fakultet in prinašal bolj ali manj zanimive štorije iz študentskega življenja, se je razvil v list, ki se resno lotiva reševanja in obravnavanja pomembnih družbenih in drugih vprašanj.

2. Vzporedno s kvaliteto rastjo Tribune pa so se na njenih straneh pričeli množiti članki, ki za objavo v časopisu niso bili zreli in so vzbudili nezadovoljstvo med bralci. »Okolje« esejističnih člankov in modernih umetniških stvaritev je dovoljevalo vtihotapljanje po obliki podobnega, po vsebini pa manj vrednega in sploh nesprejemljivega blaga. V zadnjem času je menda postala mera polna, kar je povzročilo upravičen revolt mnogih študentov. Ne moremo se strinjati z nekritičnostjo uredništva Tribune pri objavljanju tako imenovanih umetniških stvaritev, ki jim poleg tega odmerja preveč prostora. Tega z ozirom na svojo kvaliteto ne zaslužijo. Poudariti moramo, da si želimo objavljati umetniških del, tudi takih najmodernejše smeri, smo pa proti brezsmiselnemu eksperimentiranju, ki bralce žali.

3. Če je pri umetniških delih vendarle nujno mnogokrat nejasno, kaj je zrelo za objavo in kaj ne, in so pri tem možna

tudi zelo različna mnenja, je pa gotovo, da je ena bistvenih odlik avtorja družbeno-kritičnega ali filozofskega sestavka jasnost in jezikovna čistost njegovega izražanja. Na straneh Tribune smo žal vse prevečkrat brali članke, ki se temu načelu niti od daleč niso približali.

4. Tisti sestavki, ki se ukvarjajo s problematiko, povezano z bistvenimi vprašanji našega študentskega in kulturnega življenja, naše družbene ureditve in podobnega, bi morali biti še posebej predmet pozornosti uredništva. Če bi se uredništvo ne moglo samo odločiti o umestnosti nekega članka; naj bi se o tem pogovorili s predstavniki študentov, se pravi, univerzitetnim odborom. Ne bi pa radi napravili vtisa, se pravi, univerzitetnim odborom. Ne bi pa radi napravili vtisa, da smo proti dosedanjemu kritičnemu duhu Tribune, ki je navsezadnje lastnost vseh, posebno pa še naprednih mladih ljudi.

5. V Tribuni si želimo več člankov, ki bi govorili o vprašanjih študija, socialnega in gmojnega položaja študentov ter drugih problemih z univerze.

6. Ker so se v zadnjem času že mnoge stvari v zvezi s Tribuno razjasnile, smo prišli po pogovorih s predstavniki letnikov do mnenja, da bi poseben zbor o Tribuni na naši fakulteti ne bil potreben. Primernejši bi bil plenum na univerzitetni ravni, ki se menda pripravlja.

7. Zavedamo se, da nosi velik del krivde za delno neustreznost Tribune premajhno sodelovanje študentov zunaj kroga stalnih sodelavcev. Zato upamo, da bodo sedanje razprave vzbudile med študenti večje zanimanje za udeležbo pri oblikovanju njihovega lista.

KAJ JE KOMISIJA ZA ORGANIZACIJSKA VPRAŠANJA ZŠ PRI UO

Ze sam naziv, ki ga ima komisija, povprečnemu študentu kaj malo pomeni. Vendar je prav, da se komisija vsaj malo dvigne iz svoje anonimnosti in verjetno iz dosedanjega neopaznega delovanja.

In s čim naj bi se letos ta skupina ukvarjala?

— Odnosi med združenji in prizadetimi fakultetnimi odbori so neurejeni. Samoupravni odnosi na fakultetah niso povsod enako razviti. Volitve članov predsedstva UO so v svojem bistvu vse prej kot ustrezne. Povezava med UO in FO je v glavnem v rokah poštarjev. Enoletni mandat članov predsedstva je prekratek, saj traja mučna doba novih članov skoraj pol leta. Dobrega poslovnika, ki bi določal delo predsedstva, ni. Večina študentov sploh ne ve, kaj, kje in zakaj je UO. (In to ni njihova krivda.) V čem je bistvo ZŠ in čemu reorganizacija?

S tem se skuša ukvarjati ta komisija. Skuša zato, ker sta bila na prvih dveh sejah le dva študenta. V dvoje se da pogovarjati, ne pa nastopati v imenu študentov.

Dosedanji pogovori so rodili naslednje zamisli:

— V kratkem bomo postavili vitrine s slikami o delu ZŠ v študentske domove s stavbo kazine. To naj bi bil majhen korak k boljšemu seznanjanju študentov z dogodki, ki večkrat ostanejo znani le ozkemu krogu ljudi.

— Na FAGG in FNT naj bi fakultetne odbore ne volili direktno, pač pa bi jih sestavljali občasno člani odborov združenj po oddelkih.

— Na vseh fakultetah so študentski predstavniki v pedagoško-znanstvenem svetu, razen na fakulteti za elektrotehniko.

— Mandat predsedstva podaljšati na dve leti. Letno se menja polovica članov. Predsednik je izvoljen vsako leto. Vsak visokošolski zavod naj bi imel pravico do enega kandidata, le FAGG, FNT, ekonomska in filozofska po dva. Od teh bi bilo v predsedstvu 11 študentov. Vsak kandidat bi moral govoriti na skupščini največ tri minute o čemerkoli (Bojazen, da kandidatov ne bi bilo, ker član predsedstva izgubi preveč časa, naj oblažim s podatkom, da dobi vsak član mesečno nagrado od 0 do 200 Ndin, predsednik in sekretar pa po 500 Ndin, ter ima možnost, da se udeležuje raznih seminarjev — tudi v tujini.) To so začetki našega letošnjega dela.

PREDSEDNIK KOMISIJE
Matjaž Traven

NOVI PROSTORI ZA ČŠK

V stari stavbi na Poljanski cesti, kjer je imel do lanskega leta svoje prostore Univerzitetni odbor ljubljanskih študentov, so po mnogih letih prosjačenj in molodovanj dobili svoj klubski prostor celjski študentje.

Precej velik prostor so z manjšo adaptacijo preuredili v estetsko urejen klubski prostor. Na steni so tri večje slike, ki predstavljajo zgodovinsko podobo mesta Celja, celjsko Cinkarno in abstrakten prikaz sveta. Osem klubskih miz s stoli, televizor, radio in gramofon pa revije in časniki, to je inventar, ki bo služil študentom pri njihovem življenju v klubu. Celotni stroški prureditve in nakupa inventarja so narasli na milijon in petsto tisoč starih dinarjev, vendar bi ta vsota bila neprimerno večja, če ne bi študentje z prostovoljnimi delom naredili veliko stvari, ki bi jih drugače bilo potrebno kupiti. Del sredstev sta prispevala celjska občinska skupščina in Občinski sindikalni svet, ostalo pa so prispevali študentje sami. Tako je ta klubski prostor skupna akcija celjskih političnih organizacij in njenih predstavnikov ter kluba celjskih študentov, saj so oboji z velikimi naporji dosegli to, da so celjski študentje, ki študirajo v Ljubljani, po dolgih letih dobili prepotreben prostor, kjer se bodo lahko v prostem času sestajali, prirejali razne prireditve in sploh v večji meri razvijali klubsko življenje, ki je v zadnjem letu skorajda zamrlo.

Tako lahko upravičeno pričakujemo, da bo klubsko vodstvo v novih pogojih, ki jih ima, začelo z načrtnim delom, ki smo ga do sedaj tako pogrešali. Prostor ne sme samevati in biti prazen ali namenjen samo skupini ljudi. S sodobnimi oblikami dela in raznovrstnostjo tega naj se v klub privabi čimveč študentov, se jih na ta način poskuša združevati in tako razvijati pravo klubsko življenje. Klub mora postati pravo torišče dela, ne pa, da bodo prostori morda v prihodnje samevali ali pa se sprevrgli v igralnico kart in pribežališče »nezaposlenih«.

Vsi ti pomisleki so zgolj dobronamerne narave, ker pa resnično ne želimo, da bi prišlo kdaj do poloma, ki ga je celjski študentski klub že doživel in si potem komaj opomogel.

T. V.

traktat o bikoborbi

Traktat o bikoborbi je traktat o prvinskem nekega obdobja kulture sveta in, ker se pisec tega traktata nahaja sredi tistega obdobja, ni čuda, če se predmet traktata kaže kot nekaj dokončnega, kot neko vedno ponavljajoče se in vendarle končno stanje. Takšno naj bi bilo tisto, kar se kaže kot večno in prav zaradi tega lahko že uvodoma preberemo zadnji stavek, namreč:

»in nič drugega o tem, rimljani
in nič prekletega, prekleto
vse je že zdavnaj zašlo
dasi se učna doba nesmrtnosti še ni pričelae
(Prizori in leta)

To je nemara izraz nekakšne človekoljubne oziroma svetoljubne resignacije. Avtor govori o tem, kako se je ob neki priložnosti znašel (ali on ali oseba, o kateri piše v prvi osebi ednine) sam pred svetom, kako je bilo to »samevanje pred svetom« dosti dolgo in kako so ga nekoč v tistem času obiskovala goveda. Tedaj se je lahko obrnil na neko drugo bitje, čeprav ni bilo človeško, in je imel vedno več razloga za to, da ga je imenoval prav za človeškega. Čutil je sveto grozo pred neznansko ravnico živalskega čela. Moral je seči z roko po njem (prvič po nekem drugem čelu razen po svojem), po tistem ogromnem čelu, na katerem se je njegova roka kar zgubila. Moral ga je otipati. Kako si velik, je rekel. Vendar je pogledal okrog sebe, ker se je zavedal poganskosti svoje žeje. Njegovo občudovanje je bilo srhljivo. V hipu je bil povsem ujet v svetu in ne več sam pred njim. Prav tako ni prešlo njegovo spoštovanje do nevarnih rogov tega izrednega bitja, prav tako se je zleknil ob njegovi toploti. Potem sta se menila ure in ure.

Namreč, to sta bila dva predstavnika istega, dva predstavnika edinega, vsak je predstavljal svojo vrsto. Bila sta ista pred vsem, a svojevrstna v posameznostih in to, da sta predstavljala vsak vojo vrsto, sta kot predstavnika dveh različnih vrst predstavljala vsak po en člen svoje vrste, bila sta dvojce stvari. Bila sta dve stvari, ki sta se ujeli s tem, da je samo ena od njiju imela moč poimenovanja, bolje povedano, zavest o moči poimenovanja, zavest, ki jo je obujal strah in spoštovanje pred veličino drugega. Tako je bilo od časa do časa slišati besedo »bika«, sicer ne kot očitek, ampak bolj kot obžalovanje. Za-

kaj to lepo čelo, zakaj te velike oči? Spomin na pretekla izkustva je izvajal takšna vprašanja. Spomin na neogibnost takšnih izkustev. Ponavljali so se določeni prizori iz Indije, določeni prizori iz novosadske klavnice, obnavljala se je neogibnost takšnih prizorov, neogibnost skrajnosti, neogibnost neogibnosti.

Spanija ni bila šele na koncu. Po dosedanjih besedah sodeč, sploh ni bilo konca. Zdi se, da je toliko središč sveta, kolikor je na njem posameznosti, tako da je mogoče govoriti o nekakšni svetovni Spaniji, o svetovni bikoborbi. O obsednem stanju sveta Seville! Pri tem ne gre za nikakršno dozdevnost, ampak so vsa ta posamezna središča »središča istega«. Ne gre za nikakršen prenesen pomen bikoborb, ampak za dejansko razmerje med svetim in obvladovanjem svetega. Oziroma gre za temeljno. In samo človeška revščina rabi nenehnih, vidnih in čutnih dokazov o tem temeljnem in od tod ta rentabilna poživljenost. Poživljenost, ki seveda pozna svoje meje, ima svojo estetiko, svojo veliko umetnost, svoja tisočletja, svoja velika imena, velike slikarje in komponiste, pesnike in pisatelje in seveda torej veliki aren in seveda idole, bogove in polbogove in seveda veliko, surovo žejo po krvi, žejo po visoki ceni krvi spriču njenega dejanskega brezcenja, spriču dejanske brezkrvnosti in zato ta družbovorna poživljenost kot najbolj rafiniran izraz svobode kot tempelj razpadajočih vrednot suženjske dobe Egipta in Grčije, Rima in Seville.

Ali hočete veliko umetnost, veliko, živo umetnost? Ali hočete kappening strasti in panike na svojih ulicah, ali hočete strip-tease krvi, poživila, poživinila, prvinskosti? Že vidim, kako se pogansko raztezajo vaše nosnice, kako rastejo nove arene, kako se vsa zverska tekmovanja stekajo pri vaši lakoti. Veliko moč ima nenasitnost in ena sama usta; moč, ki požira samo sebe; usta, ki govorijo sama vase. Edina resnica je resnica videnege. Tiresias je zanikrni perverznej. Zato pobije slepe: tipajo v luči, dasi imajo vid! So zarotniki, zrejo onkraj temeljnega, onkraj samo-po-sebi-umevnega, onkraj danega. Onemogočite vse, ki iščejo isto onkraj možnosti, onkraj znane nemogućnosti. Torerosi mahaajo z rdečimi plašči pred svojimi očmi. Obče je standard. Posestniki podnebja so samo služabniki občega. Največji hlapci so največji svetniki. Kdor noče biti služabnik niti častilec, naj bo izobčen, izločen in sploh izgnan.

Franci Zagoričnik

aleš berger

ko iščeš besedo

zmerom se vračaš sam iz divjah polj kjer se izmikajo besede v vetru pobeglih slutenj —
prvo iskanje
nekaj kakor stena ki rase
nekaj kakor zgubljeni obraz
nekaj kar je drugače kar se izmika
nekaj kakor oseka
nekaj kakor nora žalost
nekaj kar je onkraj pozabe

drugo iskanje

kot je recimo tvoja drugačnost
kot je recimo ukradena možnost
in moje štiri solze recimo
kot sta recimo jesen in park v jeznem vetru
in stavki v na smrt bolno listje oviti
kot je recimo beseda nemoč
kot sta recimo besedi ne morem

tretje iskanje

(sesuje se grozd listov na glavo
to je jesen in tu zraven je ribnik
rad bi iztisnil besedo)
lahko rečem zamet razdejanje
lahko rečem besedo razbitost
lahko rečem tudi brodolom
lahko rečem celo zgarano besedo obup
in vse druge stokrat zgarane besede
lahko jih ponavljam spet od začetka
lahko rečem da sem tvoj začetek
da ni bilo nikogar pred mano danaja

uvod v iskanje

ko iščeš besedo
ko je ne najdeš
ko slutiš besedo
med množico drugih
besedo za stisko polom ali jok
ko iščeš besedo
ko je ne najdeš

marko šcabič sodba

Sodnik s čudno čudnim priimkom je sodil: »On je iniciator, on je krivec, on je storilec, ampak ti, so-krivec, si baraba, zatorej bodi obsojen na smrt z obešenjem; oni iniciator je lep človek, kulturni človek, ti, lopov, pa si neurejene frizure, zato ne zaslužiš drugega kot smrt.«

SMRT
SMRT
SMRT

Na smrt sem obsojen, in le zato, ker imam pri-česko starodavnih filozofov, zato, ker imam srednje-veške hlače, zato, ker imam površnik iz devetnajstega stoletja, kar je zdaj kričeča moda. Oni drugi, ki me je speljal na led, da sem ubijal v njegovo dobro, pa je lep človek s hlačami nad gležnji, s fazono nad malimi možgani in s površnikom po naših standardih; zatorej bodi oproščen. Ne, nič ni kriv — to je človek od fare, je priden, bister in sploh mož na mestu. Je že res, da je prvi prišel ubijati hudobce in nedolžne, tudi to je res, da je zapeljal mladega človeka s svojimi kozjimi očmi, ... a glavno je to, da ima ta, drugi, hlače in suknjo po zadnji modi in da ni ostrizen po vojaško. Potem je res tudi to, da je oni pride, zato ker je v redni službi, se pravi, ker zna debelejšim ribam lizati zadnjice in ker ima mirno družniško življenje; vsi ga imajo radi — tudi mati, stara mati in ostalo sorodstvo.

Mene pa, ker me nihče več ne povoha, obsojajo na smrt z obešenjem. In to zato, ker sem z odprtimi, nedolžnimi očmi nekoč poslušal bedaka, ki mi je pravil o bedakih, kako jih je treba vse skupaj pobiti in zaklati. Res, le nekaj zgledov v pobijanju in klanju mi je bilo potrebnih, in že sem znal. Ubil sem nekega bedaka; medtem jih je oni drugi, ki je bil moj učitelj, ubil že najmanj štiri. A glej, policija je vso afero razkrila, pri delu je namreč zasačila morilca, mojega učitelja in iniciatorja vsega poboja, in ta je končno priznal, da je zagrešil že več umorov in da je enega bedaka ubil nekdo drug, ampak on da je plemenit človek in ne bo izdal imena tega morilca. Policija pa so zvit, obljubili so, da ne bodo tistemu drugemu storili nič žalega, le če jim ga izda. On je seveda, kakor je bil neumen in naiven, vse verjel, zato je izdal svojega učenca — mene. In tako je zadeva prišla pred ljudsko sodišče.

»Obtoženca sta kriva petih ubojev,« je začel predsednik sodišča. Nato državnemu tožilcu: »Je tako?«

»Da!« je ta odvrnil. »Le nekaj bi pripomnil: Brez muje se še čevljev ne obuje.«

Sodnik: »V zapisnik, prosim: Brez muje se še čevljev ne obuje.« Nato se obrne k mojemu učitelju: »Vi ste ubili nekaj ljudi, kajne?«

»Da!«

»In?«

»Zal mi je, nikoli več ne bom storil kaj takšnega, kesam se, do groba si ne bom odpustil tega, kar sem, bog sam vedi zakaj, napravil, zato prav ponižno prosim najstrožje kazni zame in za mojega pajdaša,« pokazal je name s kazalcem desnice.

A jaz nisem bil njegov pajdaš, pač pa njegov učenec, zato sem zatulil kot ranjena zver: »Jaz bom še vedno ubijal bedake; ne bom se podlo vdal v usodo;

nočem biti rojen, živeti in mrjoči! Nočem, nočem, nočem! Hočem lepše življenje, hočem boljše ljudi na svetu, hočem ljubezni!« Bil sem dolgočasen, kar je državo in sodnike tiste čase še posebno jezilo, tudi po modi sem bil oblečen, kar ni šlo v račun sodniku s smešnim priimkom. In sploh: družba je dejala, da sem odpadnik in izmeček. In le zato, ker sem nosil daljše, le kake štiri centimetre daljše lase kot ostali možje, in zato, ker sem bil oblečen malce, a ne mnogo, drugače kot ostali možje.

Sodnik s smešnim priimkom, ki je zbujal asociacije na uriniranje, je pogledal mojega učitelja iznad naočnikov: »Vi ste dober človek; družino imate, v redni službi države ste, bili ste dobri vse življenje: dober sin materi, dober vojak vojski, dober študent državi, dober oče otrokom, dober mož ženi... in zato ste dobri, dobri, dobri...«

Potem se obrne k meni: »Vi pa ste izmeček naše družbe; knjige, ki ste jih baje ogromno prebrali, so vas zastrupile. Nimate družine, nimate stalnega družbenega položaja, nimate službenega mesta, nimate ne žene in ne otrok... ste torej ničla, absolutna ničla... baraba, lopov...« Nadaljuje: »Državni tožilec, imate kako pripombo?«

»Da: star pregovor pravi, da kar se Janezeka v mladosti nauči, to Janezek kot star zna. To je vse.«

»V zapisnik prosim,« je dejal sodnik. Potem mi je držal pridigo: »Vidite, vi ste ubili človeka iz same pokvarjenosti. Ne zato, ker bi vas vodilo kako globlje čustvo, kot na primer soobtoženca, temveč iz same podle pokvarjenosti. Vi ste umazan morilec ter čisto nič drugega. Medtem ko je s soobtožencem čisto druga: res je, da je iniciator vsega poboja, res je, da je on prišel moriti in da je on nagovoril vas, naj ubijete tistega človeka; vendar, on je urejen človek, vidite, pogledajte si njegovo kulturno priresko, pogledajte si vendar njegov zavdanja vreden položaj v družbi, pogledajte vendar njegovo mirno družino... in pogledajte sebe, ekstravagantneža, ki zna le abecedo, torej znate prebirati le romane in podobno, pogledajte, nimate družine, nimate stalne zaposlitve... skratka, vagabund ste, in kar ste storili, ste storili iz lo-povskih nagnjenj.«

Nato se je obrnil k poroti, ki je vneto kimala. »Zdaj pa se obtoženca naproša, da zapusti sodno dvorano, medtem ko se bo vršilo sojenje.«

Kake pol ure sva z učiteljem sedela zunaj na hodniku in čakala obsodbo. Bila sva že nestrpna, zlasti oni, in končno so naju poklicali noter.

»Sodišče je v imenu ljudstva izreklo sodbo, ki se glasi: Prvi obsojenec, ki je zakrivil štiri umore, je kriv. Poleg tega je tudi iniciator petega zločina — umora — ki ga je zagrešil drugi obsojenec. Znano je tudi, da je prvi obtoženec starejši od drugega, torej da je imel pač večji vpliv na drugega. Tudi to je znano, da je prvi obtoženec zagrešil štiri umore, preden je drugi obtoženec sploh kaj vedel o vsej zadevi. Iz tega sledi, da je prvi obtoženec spoznan za krivega. Zato je sodišče ukrepalo primerno: obtožencu se izreče strog sodnijski ukor.«

»Z drugim obtožencem,« je nadaljeval sodnik, »pa je takole: to je lopov, izprijenec, baraba, sicer je zaveden od prvega obtoženca, a to nič ne de, kajti, le pogledajte ga, kako je ekstravaganten in sploh nima urejenega življenja. Zatorej je bilo treba primerno ukrepati: smrt z obešenjem. Obsojenec nima pravice do nikakršne pritožbe. Sodba se bo izvršila dne...«

Moj učitelj je bil srečen, jaz pa sem se smejal. Imel sem asociacije.

namesto nekrologa MARIJ PREGELJ

»Kar se tiče mene, mislim, da mora slikar slikati tako, ne da bi skušal koketirati z okusom občinstva; ustvarja naj, kakor zahteva ter išče v njem izraza njegova umetniška rast. Jaz na primer pustim včasih kakšno delo nedokončano in ga izpopolnujem čez nekaj mesecev. Na vsakem delu je treba delati tako dolgo, dokler vsaj nekoliko ne ustreza človekovi notranji uravnovešenosti, to se pravi, dokler n. z. njim zadovoljen. Kar se pa tiče umetnikov, življenja in umetnosti, sem, lahko bi rekel, cinik. Umetnik ni nič posebnega ter ne opravlja kakšnega posebnega poslanstva. Umetnik, slikar bi lahko postal marsikdo, ki nikdar ne slika; so pasivni in aktivni umetniki. Ti pa, ki slikajo, niso nič »posebnega«; vsi smo ljudje. V drugih, večjih mestih, gledajo na umetnika s človeškimi očmi, tam, kjer pač umetnik ni tako odrinjen od življenja in je slikarstvo poklic.«

(1938)

»Zveza ni administrativna organizacija iz papirja, temveč velik studio, tovarna naših duhovnih proizvodov, naš likovni kompleks družbene nadstavbe. Zato smo komponenta duhovnih dosežkov ljudstva ali človeštva, ne drobni obrtniki nekdanjih cehov, temveč enakopravni soudeleženci v graditvi svetovne kulture. S to funkcijo naše delo popolnoma izpopolnjuje pravico do priznanja, naš poklic pa pravico do določenega družbenega statusa.«

»Spominimo se samo naših likovnih manifestacij, bodisi v tujini, bodisi doma. Ko prelistujem kataloge naših razstav, imam vtis zelo heterogene »celote« — kaotičnosti. Zastopani so vsakovrstni slogi, ki so v svetu že prešli, ali so v teku ali se kažejo na horizontu. V tej mnogoštevilnosti osebnih manifestacij in včasih osebnih monologov smo povsem sodobni, da ne rečem moderni, toda malo je primerov, da smo specifični po vsebini, izrazu in formi. Te mnogoštevilne manifestacije pomenijo, da so storjeni napor, da nam kvantiteta raste in da nam kvaliteta zaradi nespecifičnosti pada. Ta kvantiteta ustvarja hiperprodukcijo, ki še zdaleč ni vredna toliko, kolikor jo družba plača. To psevdoumetniško delo, ki ga imenujem proizvod proizvajalcev in lažno umetniško vrednost, zamegljuje pravo perspektivno možnost kvalitetnih stvaritev... Ta nedoločeni proizvod se giblje v izrazu sladkobnega, bolj amaterskega realizma, vse do nedoživetih pack baje genialnih in spekulativnih posameznikov...«

(1964)

RAZMIŠLJANJE NA TEMO...

Družbeno politična deklarativnost Zveze študentov je daleč prerasla okvire, ki so bili zastavljeni v njenih prvih začetkih. Iz toge hierarhične strukture se je razvila organizacija (zaradi organizacije), sindikat za študente, množičnost je postala grupacijska struktura posameznikov, ki so v veliki meri entuziasti, skratka ljudi, ki vseeno verujejo v mesto mladega akademika, študenta v družbi, katera se levi kot plazilec iz leta v leto. Išče kvaliteto v sebi, vendar ne more prerasti kalupa, iz katerega je vzklila. Ali res ne?

Razmišljam o študentu, razmišljam o družbi. Nujno je tudi razmišljanje o študentu v družbi. Nujno je razmišljanje o posamezniku kot osnovni vrednoti, ki jo družba vzgaja. Toda ali vzgaja vse te posamične vrednotice res zase, ali je morda ne izobražuje, plačuje šolanje, »skrbia zanje zaradi njih samih ali zaradi drugih? Družbeni model študenta samoupravljalca in subjekta procesa izobraževanja pomeni velikokrat le gesto ne pa krater, ki bi bil sposoben bruhati izobraženstvo iz medija univerze v produkcijo in razvoj. V znanost kot osnovo napredka družbe, v humanizem kot bistvo socialistične družbene ureditve, toda ne imaginarne, nedotakljive, idealizirane kategorije, ki je v osnovi in v razvoju edino pravilna. Skrajna ekonomiziranost vseh procesov v našem razvoju pelje kot Krylove riba, raca in rak. Vsak zahteva sredstva v svojem imenu. V svoji predispoziciji za ustvarjanje novega, boljšega. Kdo je garant za uspeh tega posameznika? Ni on sam, garant je družba, tokrat imaginarna kategorija, skupen in satovje vrednot, politično progresivno oblikovanih in razvrščenih. V takem okolju razprav, razmišljanj in mnenj se je pojavilo vprašanje študenta kot posameznika, človeka, ki si prizadeva v življenju nekaj zgraditi v sebi in ob sebi. Odnos do teh vprašanj opredeljujejo prizadevanja Univerzitetnega odbora študentov v Ljubljani.

Nakopičene »anomalije«, devirane in izkrivljene tendence po izboljšanju procesa izobraževanja, materialnega položaja študentov, njihovega življenjskega standarda, rekreacije itd. iz naslova družbene potrebe in družbenega interesa, so pripeljale do razhajanj, ki so pogojena v drugačnem gledanju na današnjo družbeno strukturo.

Študent gleda milijarde v armadi, gleda milijone v gospodarstvu, gleda tisoče v izobraževanju in gleda stotake v svojem žepu. »Študent naj bo!« Smo študenti. Toda kaj imamo od tega? Ali imamo pravico zahtevati sredstva od družbe kot povračilo za našo dolžnost: izobraževati se? Imamo. (Če nam jo kratijo, si jo lahko vzamemo). Ne pričujemo na pridobitvah, gradimo naprej, toda ali gradimo pravilno? Poglejmo samo materialni položaj študenta. Življenjski stroški rastejo, vrtoglavo rastejo. Družba omejuje sredstva za izobraževanje iz naslova nepredvidenih težav. Omejuje sredstva za zdravstvo in socialno varstvo perspektive. In še se vprašujemo: kdo krši samoupravo kolektiva, če pelje (ekonomsko) podjetje v propad (k vragu). Mi ne, ker tega ne želimo, mi ponujamo pomoč in

iz naslova prevelike potrošnje... zdravlja? Ekonomiziranost je pripeljala do tendenc plačevanja šolnine (kredit namesto štipendij so prvi korak k temu), pripeljala tako daleč, da človek, delavec ki gara, ne sme zboleti, če hoče živeti. Pri vsem tem pa se igramo mefitovsko farso samoupravljanja. Verjetno mi samoupravljanje (ne samo kot pojem) nekaj pomeni in marsikomu drugemu tudi. Marsikomu drugemu, ki si je samoupravljanje vzel, sprivatiziral, pa ne pomeni nič ali pa vse. Ključ za reševanje teh problemov je v razmerju kadrovske politike in strukture v gospodarstvu. Upravičeno vprašanje — ali nas res ne rabite nič več, ali nas je res dovolj — mi ne pomeni kršitev pravic samoupravljanja. Pomeni mi, in marsikomu drugemu, tudi skrb zase in za vse nas — kmalu si bomo namreč sami gradili življenje. Živeli pa bomo tako, kot si bomo postlali. In če se tega zavedamo, ne kršimo samouprave. Nasprotno. S tem gradimo, gledamo jo kot proces, kot skupek kvalitete, ki so sposobne ob lastnem interesu nekaj usavariti, nekaj pridobiti. Kajti ni, da bi se prepustili praksi in ekonomskemu faktorju v stihijno obdelavo naše težimo k izboljšanju. Zato nam gre mesto pri graditvi in to enakopravno mesto strokovnjaka, ki se je izobraževal zato, da bo koristil družbi. Zato smatram za pravilna vsa prizadevanja novega Univerzitetnega odbora študentov, ki je iskal odgovore na vsa navedena vprašanja in še išče. Marsikdo se lahko vpraša, kaj še išče. Veliko jih niti ne ve, kaj je Univerzitetni odbor. Veliko pa jih ve. Idejno gradimo od vrednote do vrednote, od stopnje do stopnje. To je tudi politični vpliv, ki smo ga študentje zanemarili. Pri vprašanjih štipendiranja, zaposlovanja, kadrovske politike in celotnega sistema izobraževanja, je bil letos narejen močan korak naprej. Ni namreč verjeti nezanimanju med študenti. Morda spada letošnji Univerzitetni odbor v kategorijo entuziastov, ki sem jo omenil na začetku. Verjamejo v študenta, on pa mora verjeti v nas, ker nas je volil kot svoje predstavnike, zastopnike. Tri leta so minila v prizadevanju za čimboljšo rešitev štipendijske politike. Krog študentov, ki je pri tem sodeloval, ni bil majhen. Uspehi so na dlani. Opozorili smo na vrsto problemov, že navedenih, zahtevali smo o njih razpravo, mišljenje. Danes so ta več ali manj jasna. Kadrovska struktura v gospodarstvu potrebuje racionalne ukrepe za njeno izboljšanje. Lahko tudi administrativne, ker je samoupravni sistem vendarle sistem in ne anarhija, ki je lahko prilagodljiva vsakemu, ki si v njej ustvari položaj.

repuščati naše izobraževanje raznim političnim odločitvam ne bi bilo pametno. Izobraževanje je eden najbolj čutiljivejših procesov, ki lahko vodi velike uspehe, pomeni napredek, lahko pa se prelevi v pastorko družbe, imaginarne enote. Zato so bila upravičena naša prizadevanja in zahteve, da se povečujejo sredstva za izobraževanje, za štipendije, da se zgradijo novi študentski domovi itd. Družba ima interes pri vzgoji kadrov, ki jih potrebuje. Če jih ne potrebuje, nima več interesa. Nima pa več interesa zato, ker je obstoječa struktura v gospodarstvu zasidrana, se ne želi, niti neče umakniti. Pri tem ne uvidi, da ni več nosilec napredne produkcije, ki pomeni zenico očesa, s katerim gledamo na stvarnost. Prepričan sem, da je prav v teh razmerjih v gospodarstvu ključ rešitve. Menim da ni v študentovem interesu odhajanje v tujino, še manj brezposelnost doma. Proučiti in ponovno ovrednotiti bo treba študij, visokošolsko izobražbo, strokovnost. S tem mislim poudariti, da tudi današnji sistem izobraževanja ne ustreza popolnoma, posebno še kar zadeva povezavo študija s prakso. Prav tako ne ustreza kvaliteta študija oz. diplomiranih kadrov Univerze. Zato moramo poiskati realne možnosti kvalitetnejšega procesa izobraževanja, ki ne bo ustvarjal kvantitete neustreznih in pogosto nestrokovnih kadrov.

Za zaključek samo še nekaj informacij kot dopolnilo navedenim političnim stališčem Univerzitetnega odbora.

Na področju socialne in ekonomske problematike študentov je del dolgoletnih prizadevanj zaključen, ker bo v kratkem sprejet zakon o štipendijah in posojilih za izobraževanje. S tem zakonom sredstva ne bodo zagotovljena in bo zato potrebna široka akcija preko pokrajinskih klubov in v neposrednem stiku z gospodarstvom.

Na področju študijske problematike sodelujejo naši člani v raznih komisijah na Univerzi in v okviru republike v razpravah o sprejemih in kvalifikacijskih izpitih na Univerzo. Tej temi in vprašanju o študentskem listu Tribuni bo posvečen tudi naslednji plenarni Univerzitetnega odbora 27. marca.

Na področju samoupravljanja je mnenje Univerzitetnega odbora, da je potrebno najprej do maksimuma izkoristiti obstoječe možnosti in šele potem iskati nove oblike (problem študentov arhitekture).

V težnjah po podpori in zaupanju širšega kroga študentov pozivam k razpravi na fakultetah, visokih in višjih šolah, ki se potem lahko razčistijo na enem od plenarov. Po dosedanjih rezultatih (kljub temu, da je mnogo časa odpadlo na celjenje starih ran) menim, da je Univerzitetni odbor izpolnil dolžnost. V kolikor bo uspelo pritegniti k sodelovanju večino študentov, ki sedaj poznajo Univerzitetni odbor le kot arbitra v svojih osebnih težavah, bo namen in program dosežen.

Zato si upam trditi, da študent pridobiva vlogo in položaj, ki je bil v preteklih letih dokaj negotov.

Matjaž Jugovič

POSVETOVANJE O ŠTUDENTSKEM STANDARDU V SARAJEVU

Študentski center iz Sarajeva je dal pobudo in tudi organiziral prvo posvetovanje institucij, ki skrbijo za študentski standard po vsej Jugoslaviji, to so zavodi, ki skrbijo prvenstveno za hrano in stanovanje študentov.

Organizatorja, sarajevski študentski center, je treba pohvaliti, ker je uresničil dolgoletno željo vseh, ki delajo v teh zavodih.

Vsi namreč vemo, da imamo skupnost univerz, da sodelujejo študentje, le institucije študentskega standarda doslej niso sodelovale. V treh dneh smo ugotovili, da bi bila lahko marsikatera stvar organizirana skupno, obenem pa je bilo poudarjeno, da nikakor ni treba zaiti v praktičizem in na silo vse poenotiti. Zamerimo pa lahko organizatorju, ker je priskrbel zgolj za dobro osebno počutje udeležencev, ničesar pa ni naredil za vsebinsko usmeritev posvetovanja. Zamerimo jim lahko tudi, ker ni povabil vseh institucij, prav tako ni povabil zastopnike vseh univerzitetnih odborov ZSJ (na posvetovanju ni bilo niti ljubljanskih niti mariborskih študentov), ravno tako ni povabil Tribuna, čeprav so na posvetovanje bili povabljeni predstavniki študentskega tiska iz Zagreba, Beograda, Skopja in Sarajeva.

Zaključki posvetovanja so naslednji:

a) Na posvetovanju so se zbrali vodilni in vodstveni delavci institucij študentskega standarda, predstavniki upravnih odborov in svetov teh institucij ter kot enakopravni sodelavci predstavniki CO ZSJ in univerzitetnih odborov ZSJ. Na posvetovanje so bili povabljeni tudi predstavniki študentskega tiska. Prisotni so izmenjali informacije o položaju v posameznih zavodih, predvsem pa o novi situaciji, ko je večina zavodov v tem letu ostala brez dotacij.

b) Ugotovljeno je bilo naslednje: v študentskih domovih stanuje okrog 50.000 študentov, hrani se jih več kot 100.000, 40.000 pa jih uporablja učilnice in knjižnice ter klube, se udeležuje tribun, gledaliških in filmskih predstav in se zaposluje preko servisov, ki jih organizirajo te institucije. V zavodih je zaposlenih 2.000 ljudi, nevalorizirana vrednost osnovnih sredstev pa je 20 milijard S din. (Zgoraj navedene številke niso argumentirane, stoje pa v zaključkih posvetovanja). Ob vsem tem pa družba tem institucijam ne posveča dovolj pozornosti, ne obstoje prav nobeni pozitivni predpisi o ureditvi, upravljanju, gospodarjenju in nalogah ter zavodov s specifičnim družbenim karakterjem. Iz tega sledi, da je treba temu vprašanju (vprašanju študentskega standarda) posvetiti več pozornosti, predvsem pa bi morale tu neposredne in bolj aktivno sodelovati univerze, ustrezni republiški in zvezni organi ter zainteresirane družbeno-politične organizacije.

c) Zaključki in materiali s tega posvetovanja bodo poslani vsem institucijam, ki skrbijo za študentski standard, skupnosti jugoslovanskih univerz, ustreznim zveznim ter republičkim organom ter političnim organizacijam.

d) Že na začetku posvetovanja je bila izražena želja in potreba, da se ustanovi Skupnost institucij študentskega standarda. Ta misel je dobila podporo vseh udeležencev, konkretizacija sklepa pa je bila prepuščena sarajevskemu študentskemu Centru. Zedinili smo se le za osnovno tezo, da mora imeti skupnost stalne organe in da študentje enakopravno sodelujejo.

e) V juniju bo študentski center v Zagrebu organiziral drugo posvetovanje institucij študentskega standarda. Program je zelo obširen, kar kaže na neurejenost razmer v zavodih, veliko neenotnost poslovanja in tudi na zelo različno stopnjo integracije in obseg nujenja uslug.

Dnevni red posvetovanja v Zagrebu:

1) o statutu in profilu, nalogah in specifičnem družbenem karakterju institucij študentskega standarda.

2) o kadrovskih problemih, o strukturi in cenah uslug, ter o načinu financiranja institucij in študentov nasploh (zaradi docela neenakih struktur cen in različnega sistema dotiranja je vsako primerjanje cen po različnih domovih širom Jugoslavije absurdno).

3) kako organizirati turistično dejavnost v poletnih mesecih in do kraja izkoristiti proste kapacitete v tem času.

4) Priprava pozitivnih predpisov o institucijah študentskega standarda in povezovanje z univerzami. Tako sestavljen dnevni red seveda že sam po sebi zahteva resen pristop ne samo institucij študentov, ampak tudi študentske organizacije, skupnosti jugoslovanskih univerz in ustreznih zveznih in republičkih organov ter političnih organizacij.

Jože Kavčič

KAREL ČAPEK KAKO NASTANE ČASOPIS

Že večkrat — vendar zmeraj nekako posebno očaran — sem bral pustolovske romane, ki se začnajo tako, da zazvoní telefon na pisalni mizi (ali v elegantni samski sobi) mladega novinarja, poročevalca Stara (ali Heralda), Dicka Hubbarda (ali Jimmyja O'Donellyja), in prepaden dekliški glas dahne v telefon: »Prosim vas, takoj pridite; pravkar se je v Tchoppovi ulici zgodil grozen umor.« Nakar omenjeni Dick Hubbard (ali Jimmy O'Donelly) skoči v svoj avto in se pelje v Tchoppovo ulico, odkrije sled za morilcem, ga preganja, pretepejo ga ali omamijo s kloroformom, vržejo ga v podzemski labirint, vendar uide in zasleduje zločinca naprej z avtomobilom, letalom, ladjo, nakar ga po napetem in nevarnem lovu, ki traja najmanj štirinajst dni, končno ujame. Takrat pogumen novinar seže po telefonu in pokliče svojo redakcijo: »Halo, tu Dick (ali Jimmy); pripravite mi prvo stran, da, celo prvo stran Heralda; narekoval vam bom senzacionalno novico, ki je ne bo imel noben drug časopis.«

Morda si je na osnovi teh romanov že veliko bralcev izoblikovalo dokaj burno sliko o tem, kakšno je delo v redakciji in sploh, kako nastaja časopis; verjetno si predstavljajo, da pred vsako redakcijo stoji vrsta športnih avtomobilov, v katere skačejo mladi reporterji ter se ženejo za pustolovščinami; da nanje čakajo letala na letališčih in zločinci na kraju dejanja; da sme takšen nadobuden poročevalec vsaj za pol dveda izginiti, ne da bi za to dobil odpoved ali ne da bi ga vsaj strašno nadrl; da bi metér dopuščal, da bi mu kdo v zadnjem hipu prišel z novo prvo stranjo jutranje izdaje, in tako dalje. Po daljših izkušnjah z različnimi časopisi lahko rečem, da niti Dick Hubbard niti Jimmy O'Donelly običajno nimata ne svojega avtomobila ne letala in da je njun lov za dogodki najpogostejše omejen na telefon ali na mrzlično listanje po drugih časopisih; dalje, da je njun največji, vendar kronični riziko, da bosta imela s kom neprijetnosti: bodisi s šefom redakcije zastran tega, ker nimata tega ali onega poročila, ali pa z različnimi, praviloma uradnimi činitelji zategadelj, ker poskušata od njih izvrtati nekakšne take večje podrobnosti. Res je, nikomur ni prijetno, ko okoli polnoči doma zadivja telefon in nekakšen prizadeven novinar sprašuje, če je to ali ono res, na primer, da sumijo vas, da ste umorili svojo babico; kaj, da o tem ničesar ne veste? To je škoda, torej oprostite, da sem vas zaman nadlegoval. — Dalje se takšnemu budnemu reporterju zmeraj mudi, da bi svojo zadnjo vest utegnil pravočasno dati v list in da mu je ne bi vrgel ven gospod metér, ki mora pravkar narediti prostor za veliki govor signora Mussolinija ali za zasedanje odbora za finance v senatu; in medtem, ko njegova senzacionalna vest že teče po rotacijskem stroju, sluga prinese svež odlis konkurenčnega časopisa, v katerem je kakšna podrobnost ali novica več. Rečem, da je življenje Dicka Hubbarda ali Jimmyja O'Donellyja po svoje trdo in napeto, čeprav ju ne mečejo v podzemski labirint niti ju z zvezanimi nogami in rokami ne ugrablja skrivnostni črni avtomobili; poleg tega pa sta Dick Hubbard ali Jimmy O'Donelly med manjšimi, čeprav hitro vrtečimi koleščki v stroju redakcije; celo športna redakcija ju gleda z mirno prizanesljivostjo, da sploh ne govorimo o takšnih novinarskih kamnih, kot so gospodarski redaktorji ali celo uvodnikarji; toda o teh in dru-

gih notranjih skrivnostih časopisa bo govor pozneje.

Za časopise, kakor tudi za nekatere druge dejavnosti, ni niti tako zanimivo, kakor se delajo, pač pa to, da sploh obstojajo in da lahko celo vsak dan izhajajo. Ni se še zgodilo, da bi nekega dne izšel časopis z lakoničnim obvestilom, da se v preteklih štirindvajsetih urah, vse do zaključka lista, ni zgodilo nič posebnega in torej ni o čem pisati. Vsak dan dobi bralec svoj politični članek in svoja poročila o zločinih nog ter o športu, kulturi in gospodarstvu; čeprav bi cela redakcija legla zaradi gripe, bi časopis kljub temu izšel in bi bile v njem vse rubrike kot ponavadi. Na drugi strani pa se gospod metér vsak dan zaklinja, da ne more spraviti v list vsega tega, kar mu redakcija pošilja, in če si gospodje uredniki mislijo, da lahko čara ali kaj takega...; toda, ker menda vé čarati, pridejo v časopis vse rubrike in tega je ravno toliko, da so izpolnjeni vsi stolpci od zgoraj navzdol; ali ni že samo to vsakodnevni čudež? Tudi strojniki pri rotacijskem stroju vsak dan izjavljajo, da tega več ne bo zmogel, to je nemogoče, kaj si ti gospodje mislijo in da je rotacijski stroj tako in tako zanič in da stavi glavo, da danes ne bo utegnil dotiskati. Vidite, kljub vsem tem pojavom časopis izide, izide tudi jutri in pojutrišnjem. To je večno čudo, za katerega bralec niti ne ve, toda zasluži si tiho in pobožno spoštovanje.

KDO VŠE JE PRI ČASOPISU

Pri časopisu je redakcija, kjer časopis pišejo, tiskarna, kjer ga stavijo in tiskajo, in administracija ter ekspedicija, ki ga prodajata in razpošiljata. Na prvi pogleda je to čisto preprosto, v resnici pa vladajo med to razdelitvijo najbolj zapleteni in nejasni odnosi. Na primer redakcija živi v trdnem prepričanju, da ona dela časopis in da bi ta moral biti najbolj bran list na svetu; če ga nima vsak v rokah, je krivda administracije, ki ni sposobna najti poti k tej množici možnih bralcev. V nasprotju s tem administracija prebija dneve svojega življenja v globoki veri, da je časopis njeno delo, ki ji ga redakcija načrtno kazi; tu je na primer odpadlo pet naročnikov, ker so se čutili prizadeti zaradi nekega članka proti spiritizmu, a tu zopet nek odjemalec iz Dolge vasi sporoča, da časopis ne bo več jemal, ker je bil včeraj objavljen uvodnik, s katerim se on, dolgoletni naročnik, nikakor ne more strinjati. Ko bi ti gospodje rajši pustili te politike, si misli administracija; z vsako politiko na nekaj naletiš in naročnik je fuč. Končno tiskarna sodi, da ima le dva glavna sovražnika na svetu: redakcijo, ki bi hotela, da bi list zaključili kar najpozneje, in administracijo z ekspedicijo, ki hočeta kolikor mogoče hitro dobiti časopis iz rotacijskega stroja, da bi ujeli vlake in poštne zveze; kakor naj obema ugodim, si tiskarna trpko in nemočno misli: posaditi te gospode sem, da bodo enkrat videli, kako se časopis dela!

V širšem smislu spada k časopisu še tako imenovani kader naročnikov in bralcev, ki se mu tudi pravi naše beroče občinstvo ali naša zavedna javnost; to je tisti del, ki časopis bere, toda več ali manj vanj tudi aktivno posega, zato bo potrebno o njem posebej spregovoriti.

O REDAKCIJI

REDAKCIJSKI ŠTAB. Redakcijski štab ni nobeno poveljništvo, temveč je preprosto skupek vseh aktivnih članov redakcije; nekateri izmed njih imajo na sebi bele delovne halje, podobne frizerskim plaščem, toda ti ne pomenijo nobenega čina ali šarže. Nosijo jih v glavnem tisti redaktorji, ki živijo sedeče življenje za uredniško mizo; tisti pa, ki tekajo po mestu, zahajajo v parlament ali obiskujejo različna posvetovanja in sestanke, nastopajo v običajnem civilu, kvečjemu skrivajo pod ovratnikom suknjiča novinarsko značko, ki jo uporabijo le tedaj, če jih stražnik kam noče pustiti.

Kolikor vem, ni nihče do zdaj poskušal dognati, iz kakšnih ljudi nastajajo novinarji. Obstaja sicer novinarska šola, toda nikoli še nisem srečal novinarja, ki bi iz nje izhajal; zato pa sem sprevidel, da je bil vsak novinar nekoč medicinec, inženir, pravnik, literat, uradnik Eksplozivnega zavoda ali kaj drugega in da je to iz nekakšnih vzrokov pustil. Včasih so to,

da tako rečem, nekako izgubljene eksistence, ki se »ujamejo« kot žurnalisti; o nikomer se ne reče, da se je »ujel« kot poslanec ali bančni direktor; toda novinar se navadno »ujame«, in to skoraj dobesedno po pogovoru, da »ponujaš le prst, pa ti zagrabijo celo roko«. Človek praviloma postane novinar tako, da zaradi mladostne neizkušenosti napiše nekaj za časopis; v njegovo veliko začudenje to v časopisu objavijo, in ko z nečim pride drugič, mu na uredništvu gospod v beli halji reče nekaj kot »spet nam kaj napišite«. V večini primerov človek postane novinar, ker ga zapeljejo; za nikogar ne vem, ki bi še kot otrok sanjaril o tem, da bo žurnalist. Mogoče si je želel postati lastnik vrtljaka, strojevodja ali mornar; toda glej, nekako je zavozil s poti svojih sanj in postal je član redakcijskega štaba. Včasih gre človek k časopisu zato, ker je o sebi prepričan, da zna dobro sukati pero; toda niti to ni neizogiben pogoj. Skratka, novinarji se podobno kot igralci in politiki, rekrutirajo iz oseb z najrazličnejšimi poklici, ki se nekako znajdejo na stranpoti.

(o redakciji lahko preberete še v prihodnji številki)

POJASNILO

V zvezi s člankom »Razprava o materialnem položaju študentov«, ki je bil objavljen v 13. številki Tribune, je potrebno naslednje pojasnilo, da prispevka bralci ne bi napačno razumeli.

Tov. Rudi Čačinovič je namreč na razpravi v študentskem naselju poleg drugega tudi dejal, da je Izvršni svet zadalži svoje strokovne službe, naj pripravijo tudi predpise (in zaostrijo obstoječe). Tako, da se tudi na ta način hitreje izboljša kadrovska struktura v naši družbi. Torej, po mnenju tov. Čačinoviča, ni potreben samo ekonomski pritisk, ampak tudi predpisi.

USTANOVNA LISTINA OZN V SLOVENŠČINI

Društvo za Združene narode za SR Slovenijo je v slovenskem prevodu univ. prof. Ivana Tomšiča založilo in izdalo Ustanovno listino Združenih narodov in statut meddržavnega sodišča. Po mnenju sekretariata za informacije pri Izvršnem svetu SR Slovenije je to doslej eden najboljših prevodov obeh temeljnih dokumentov Organizacije Združenih narodov pri nas. Prevod, ki vsebuje že najnovejše spremembe listine, je oskrbel Inštitut za mednarodno pravo in mednarodne odnose pri Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani.

Ker še vedno zelo primanjkuje v slovenskem jeziku gradiva, ki bi predvsem mladim ljudem v čim bolj razumljivi obliki prikazalo strukturo OZN in glavna področja njenega delovanja, se je Društvo odločilo tudi za prevod in izdajo publikacije »Temeljni podatki o Združenih narodih«; publikacija na zelo pregleden način tolmači funkcije in delovanje OZN in njenih agencij ter je posebno priporočljiva za mladino, ki se želi seznaniti z osnovnimi podatki o delu te svetovne organizacije.

Obe publikaciji bodo prevzeli v prodajo Občinski centri klubov OZN ter Mladinska knjiga. Prodajna cena za Ustanovno listino bo znašala 4,00 novih dinarjev in za »Temeljne podatke« 3,00 novih dinarjev.